

kluba u Carevinskom vijeću na stranicama *Naše sloge*“, Amer Maslo „Ustanak na prostoru Bosne i Hercegovine (1875. – 1878.): Percepcija Osmanskog Carstva u listu *Naša sloga*“, a teme Bosne i Hercegovine dotaknuo se i Marijan Čipčić u predavanju „*Naša sloga* prema aneksiji Bosne i Hercegovine: prosudbe i pogledi“. Zdravko Matić i Damir Stručić izlagali su temu „*Naša sloga* o potresu u Zagrebu 9. studenog 1880.“. Hrvatske novine iz Mostara analizirao je Tihomir Zovko, „Uloga hrvatskih novina iz Mostara u procesu hrvatske nacionalne integracije“. Zatim su Vlatka Vukelić i Vladimir Šumanović održali predavanje „Povijest sisačkog tiskarstva – prva polovica 20. stoljeća“, a Denis Njari „Novine slavonskih Mađara (1908. – 1918).“.

Predavanja u drugoj sekciji otvorila je Barbara Đurasović izlaganjem „Uloga kanonika Antuna Liepopilija i Joza Crnice u listu *Prava Crvena Hrvatska*“. Zatim se Ante Bralić osvrnuo na dalmatinsko novinstvo u izlaganju „Dalmatinsko novinstvo i politička zbivanja u Banskoj Hrvatskoj (1911. – 1914.)“. O dubrovačkim novinama govorio je Ahmet Kalajdžić, „Stare dubrovačke novine kao izvor za istraživanje prostitucije na jugu Hrvatske do Prvog svjetskog rata“. Magdalena Matijević održala je izlaganje „Bez kardinalskog šešira, ali uzdignuta čela – Odnos zagrebačkoga nadbiskupa Antuna Bauera prema Istri“, Francesco Toncich „The Italian-Written Cultural and Scientific Press in the Habsburg Istria as Factor of Identification“, Karin Sabadin „Public Media and Construction of Community“ te Lovre Božina i Marin Beroš „Novac kao čimbenik nacionalnog identiteta i monetarne suverenosti“.

Znanstveni skup *Naša sloga (1870. – 2020.)* na prigodan je način obilježio 150 godina od pokretanja tih novina, vrlo važnih za istarsku noviju povijest. Mogla su se čuti razna predavanja iz domene povijesti, lingvistike, kulturologije. Svojim su istraživanjima brojni izlagači uvelike pridonijeli promišljanju i razmatranju uloge i utjecaja prvoga i najznačajnijega hrvatskog lista u Istri.

Igor Jovanović

Znanstveni skup *Past, Present, Future*, Pula, 15. – 17. listopada 2020.

U organizaciji Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli održan je od 15. do 17. listopada 2020. četvrti bijenalni znanstveni skup *Past, Present, Future* s temom „(Ne)prolazne barijere: granice i

migracije u povijesti“ / „The (im)penetrable Barriers: Borders and Migrations in History“. Na skupu je sudjelovalo tridesetak izlagača iz Hrvatske i inozemstva. Osim regularnih prezentacija izlagača, održana su i dva plenarna predavanja. Čitav je skup održan virtualno, na platformi BigBlueButton.

Prvoga dana skupa održana su predavanja na temu migracija u kontekstu Balkana. Sanja Puljar D'Alessio sudjelovala je izlaganjem „The Balkan Migrant Wave between the Compelling Forces of Mobility and Sedentarism: The North Adriatic Prism“, a Tamara Crnko predstavila je svoje istraživanje o samoodređenju u migracijskim raspravama, „Self-determination in the immigration debate“. Sličnom se tematikom predstavio i Boris Ružić – „Reframing the Refugee Discourse: Countervisual analysis of migrants' self-representational strategies“. Samoodređenjem se bavio i Nebojša Zelić u izlaganju „Self-determination, international trade and immigration“. Nakon kratke pauze uslijedilo je prvo plenarno predavanje koje je održala Elena Isayeva sa Sveučilišta u Exeteru: „Studying What May Not Exist: Deconstructing Migration as a Category“.

U drugom je dijelu dana nastavljen rad konferencije. Marijana Hameršak za temu je odabrala „Push-backs: historical perspective“, a Nataša Urošević i Ilina Gjorgjievaska održale su zajedničko predavanje „Bordering Europe – The Western Balkans Perspective“. Antonia de Castro Burica govorila je o „Languages in movement through the Western Balkan route“, dok se kari-katurama o migracijama bavila Tatjana Mikulić u predavanju „Migrations in Caricature on the Example of the Journal *Jež*“.

Drugi dan skupa, 16. listopada, započeo je nizom predavanja koja su se doticala povijesti migracija u ranom novom vijeku. Marija Mogorović Crljenko izlagala je o istarskim granicama u to doba, „Border – a Place of Meetings and Conflicts in Istrian Early Modern Marriage Contracts and Disputes“. Slavonskim područjem i migracijama u ranom novom vijeku bavila se Sanja Lazanin u izlaganju „Border-Crossing and Migration in the Croatian and Slavonian Military Frontier in the Early Modern Period“. O osmanskim osvajanjima napuštenih tvrđava duž hrvatske granice čuli smo u izlaganju Damira Stanića „Dry Border – Ottoman Conquest of Abandoned Fortresses along the Croatian Border in 1630s“. Tristan Griffin govorio je o ponovnom oživljavanju pograničnih mentaliteta na englesko-škotskim granicama nakon građanskoga rata u predavanju „Civil War and the resurgence of Anglo-Scottish Border mentalities in the British Middle Shires, 1638-1645“.

Nakon kratke pauze, uslijedilo je i drugo plenarno predavanje, „Borders in the Balkans: Imagination and Practice from the 19th century until the Present Day“, a održao ga je Nenad Stefanov s Humboldtova Sveučilišta u Berlinu.

Usljedila su izlaganja koja su se odnosila na 19. i 20. stoljeće. Tomasz Jacek Lis bavio se južnoslavenskim studentima na sveučilištima u Austro-Ugarskoj Monarhiji u izlaganju „South Slav students at Austro-Hungarian universities“. O jugoslavenskim migracijama u Sjedinjene Američke Države u međuratnom razdoblju saznali smo od Vesne Đikanović u predavanju „State, Migrants and Borders – case of Yugoslav emigration to the United States of America in the Interwar period“. Nadalje, Michala Lônčíková održala je izlaganje „Forced Inner-State Jewish Migration in Slovakia (1938-1945)“. „Revolutionary Migrants of the Early Labour Movement in Croatia“ bili su tema Luke Pejića, dok je o migracijama u kontekstu industrijske povijesti govorila Maja Jović u izlaganju „Borovo, a Reflection of Yugoslavia“. O migracijama u Americi u 19. stoljeću govorio je Mladen Tomorad pod naslovom „The Conquests of the West – The Importance of Borders Changes and Migrations in the U.S. History of the 19th Century“.

Nakon kratke pauze, Tatjana Šarić održala je prezentaciju „Istria – Between Yugoslavia and Italy: the Position of Youth 1945-1954“. Migracijama i lokalnom poviješću Istre bavi se i Igor Jovanović, koji je održao izlaganje o ilegalnim migracijama iz Istre nakon Drugoga svjetskog rata, „Escape from ‘freedom’ – the phenomenon of illegal migration from Istria after the WW2“, a o zapošljavanju jugoslavenskih radnika u Alžiru te o migracijama te vrste izlagala je Dora Tot, „Migration for Cooperation: Yugoslav Highly-Skilled Workforce Migration to Algeria from the 1960s to 1980s“. Bjegovi i ilegalne migracije iz Rijeke nakon 1947. bili su tema istraživanja Francesce Rolandi, koja je održala prezentaciju „A springboard for the Western bloc? Escapes and illegal migration from Rijeka after 1947“. Posljednje predavanje toga dana održao je Igor Duda: „When a community wants to separate. Borders and the local government in Croatia in the 1970s and 1980s“.

Posljednjega dana održavanja skupa, u subotu, 17. listopada, održano je nekoliko izlaganja koja su se bavila kasnom antikom. Antti Lampinen održao je predavanje „Breaching the Alps: Late-Republican Romans and the Idea of the ‘Wall of Italy’“. Carlo Arrighi pokušao je povezati barbarizam kasne antike sa suvremenim migracijama – „Love your neighbor as yourself? New Barbarian Invasions in 21st century“. Nadalje, Marina Zgrablič i

Maurizio Levak održali su izlaganje o slavenskim migracijama u Istru tijekom ranoga srednjeg vijeka, „The Slavic Migrations in Istria: An Expression of Relationship between Christian and Pagan Landscape“, a Ivan Bodrožić „The Salonitanian Church between East and West during the Migration Movement in Late Antiquity“.

Posljednji niz izlaganja odnosio se na teme iz srednjovjekovne povijesti. Davor Salihović bavio se ugarskim obrambenim mjerama protiv Osmanlija u doba kralja Matije Korvina, „The ‘Szakály Thesis’ Revisited: a Reassessment of Hungarian Anti-Ottoman Defensive Measures in the Age of Matthias Corvinus, 1458-1490“. Vedran Sulovsky održao je predavanje „Lotharingia between France and the Empire during the Alexandrine Schism (1159 – 1181)“. Mletačkim upraviteljima na Jadranu bavila se Irena Benyovsky Latin u izlaganju „Venetian rectors and the circulation of their posts in the Adriatic in the 13th/14th c.“, dok se Italijom u doba renesanse bavio Luca Zenobi koji je izlagao na temu „Permeability and Power: Cross-Border Mobility in Renaissance Italy“. Posljednji izlagač bio je Robert Kurelić koji je održao predavanje „Late Medieval Chivalric Orders: Boundary Consolidation and Crossing“.

U tri dana održavanja skupa razmatrane su razne teme vezane za povijest granica i migracija. Izlagači su predstavili njihovu višestrukost, prilagodbe i mijene u različitim povijesnim razdobljima. U diskusijama su otvorena brojna pitanja koja i nadalje čekaju odgovore. To se posebice odnosi na pitanje migracija 20. stoljeća jer je ta tema još uvijek slabo istražena. Radi potrebe boljega razumijevanja prošlosti, ali i sadašnjosti migracija te njihova utjecaja na samo društvo, tema će uvijek privlačiti pozornost povjesničara i drugih istraživača humanističkih znanosti. Upravo je zbog toga skup dao značajan prinos povijesti migracija, ali je svakako bio i snažan poticaj za daljnja istraživanja.

Igor Jovanović

**Festival povijesti Kliofest u Istarskoj županiji 2020.,
Pula i Pazin, 15. svibnja 2020.**

Festival povijesti Kliofest godišnja je manifestacija posvećena popularizaciji povijesne znanosti i srodnih struka, nazvana prema grčkoj muzi Klio, zaštit-